

КРАТКИЕ НАУЧНЫЕ СООБЩЕНИЯ

Г. Г. ХАЛАТЯН

ОБ ОДНОМ НЕОБЫЧНОМ ТЫЧИНОЧНОМ ЦВЕТКЕ
ШЕЛКОВИЦЫ

Как известно, цветки у шелковицы раздельнополые в цилиндрических сережковых соцветиях; тычиночные цветки с 4-раздельным околоцветником, 1,5 мм длиной; с яйцевидными, друг на друга черепичато налегающими дольками; тычинок 4 (рис. 1а). Пестичные цветки с 4-раздель-

Рис. 1.

ным околоцветником, сидячей 2-гнездой завязью, с 1 семязачатком в каждом гнезде; рыльце двулопастное (рис. 1б).

Шелковица — растение однодомное или двудомное. В случае двудомности — на отдельных деревьях соцветия бывают только с пестичными (женскими) цветками или только с тычиночными (мужскими) цветками. На однодомных на

одном и том же дереве имеются мужские и женские соцветия. Последние бывают или только с женскими цветками или только с мужскими. Кроме того, встречаются также соцветия, несущие как пестичные, так и тычиночные цветки, т. е. являются смешаннополыми. В смешаннополых соцветиях цветки того или другого пола на сережке распределяются группами в определенном порядке, бывают также разбросанными.

При исследовании цветков смешаннополого соцветия разбросанного типа, на естественно гибридных деревьях шелковицы, мы обнаружили один необычный цветок, резко выделявшийся в соцветии.

Описываемый нами тычиночный цветок, микрофотография которого показана на рисунке 2, отличается от обычных тычиночных цветков шелковицы, наличием длинной цветоножки, между тем как тычиноч-

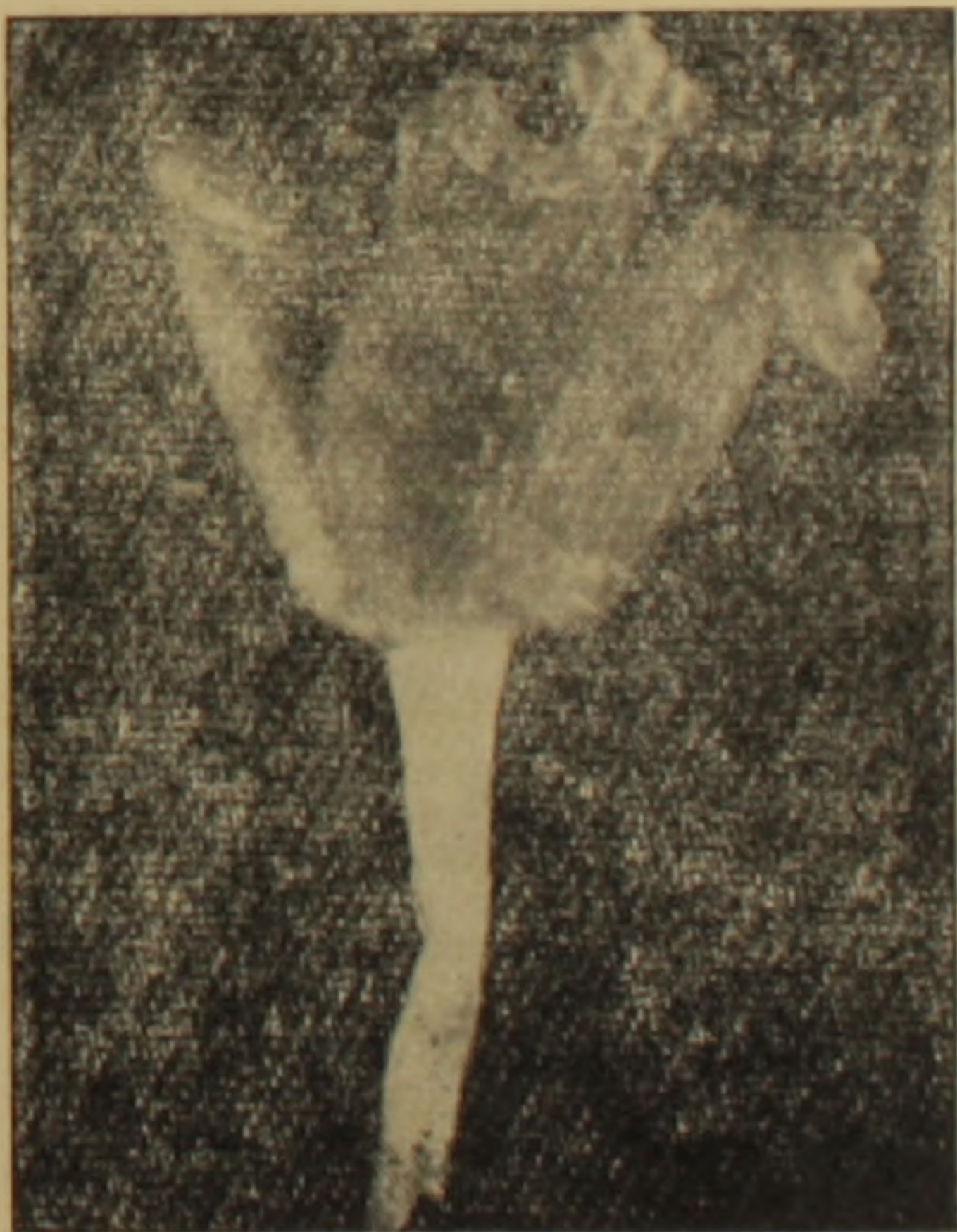

Рис. 2

ные, так и пестичные шелковицы являются сидячими, т. е. не имеют цветоножек (см. рис. 1 а и 1б).

Длина цветоножки описываемого нами тычиночного цветка равна почти полной длине всего цветка.

Далее, листики околоцветника описываемого цветка, имеют мешкообразное (замкнутое) строение, заканчиваются выступающим наверху пыльником.

Как и у всех нормальных цветков, здесь также имеется 4 тычинки. Пыльники одностовчатые, вместо нормальных двухствовчатых.

Ботанический институт
Академии наук АрмССР

Поступило 7 VI 1957.

Գ. Գ. ԽԱԼԱՏՅԱՆ

ԹԹԵՆՈՒ ՄԻ ԱՆՍՈՎՈՐ ԱՌԵՉԱՅԻՆ ՄԱՂԿԻ ՄԱՍԻՆ

Ա մ փ ո փ ու մ

Թթենին հիմնականում երկատուն բույս է, այսինքն՝ իգական ծաղիկները զտնվում են մի ծառի վրա, արականները՝ մի ուրիշի: Բայց լինում են նաև միատուն, երբ միևնույն ծառի վրա լինում են երկու սեռի ծաղիկներ: Ծաղիկները միասեռ են: Թթենու իգական ծաղիկն ունի քառաբաժին ծաղկակիցներ, որոնք ընդգրկում են սերմնարանը: Վերջինը երկրանի է: Ծաղիկն ունի երկու սպի (նկ. 16):

Արական ծաղիկն ունի չորս հատ ծաղկակիցներ և չորս առեչ: Առեչների ծալքերին զտնվում են փոշանոթները, որոնք կազմված են երկու փոշանոթալիքի պարկերից (նկ. 1):

Թթենու արական և իգական միասեռ ծաղիկները կազմում են հասկանման ծաղկարույլեր: Արական ծաղկարույլերը երկար են, կախված, իգականները համեմատաբար կարճ, իրար կողքի նստած, շատ խիտ ծաղիկներով:

Թթենու միատուն ծառերի վրա լինում են առանձին-առանձին արական և իգական ծաղկարույլեր: Բայց լինում են ծաղկարույլեր, որոնք ունենում են թե՛ արական և թե՛ իգական միասեռ ծաղիկներ: Այդպիսի ծաղկարույլերը կոչվում են խառնասեռ ծաղկարույլեր: Խառնասեռ ծաղկարույլերի մեջ այս կամ այն սեռի ծաղիկները դասավորվում են կամ առանձին խմբերով կամ ջրված:

Ցրված տիպի խառնասեռ ծաղկարույլերի ուսումնասիրության ժամանակ, մենք հայտնաբերեցինք մեկ հատ առեչալիք ծաղիկ, որը զգալիորեն դուրս էր ցցված ծաղկարույլի ընդհանուր ծաղիկների միջից:

Մեր նկարագրած առեչալիք ծաղիկը, որի միկրոտուսանկարը ցույց է տրված 2-րդ նկարում, թթենու սովորական առեչալիք ծաղիկներից տարբերվում է առաջին՝ նրանով, որ նա ունի երկար ծաղկակոթ, մինչդեռ, ինչպես հայտնի է, թե՛ արական և թե՛ իգական ծաղիկները նստադիր են, այսինքն՝ ծաղկակոթ չունեն (տե՛ս նկ. 1a և 1b): Մեր նկարագրած առեչալիք ծաղիկի ծաղկակոթի երկարությունը հավասար է ամբողջ ծաղիկի լրիվ երկարությանը:

Այնուհետև, սովոր ծաղիկի ծաղկակիցները պարկաձև կառուցվածք ունեն, որոնք վերջանում են փոշանոթներով: Ինչպես թթենու բոլոր նորմալ ծաղիկները, այնպես էլ այս ծաղիկն ունի չորս առեչ: Փոշանոթները միարուն են, նորմալ երկրանի լինելու փոխարեն: